

วิจารณ์และแนะนำหนังสือ

พรทิพย์ โรจนพิทยากร *

Pornthip Rochanapithyakorn

ณัฐฐา รัตนกนกพร **

Natha Ratanakanokporn

สำนักบรรณสารการพัฒนาเป็นแหล่งจัดเก็บสิ่งพิมพ์ของธนาคารโลกแห่งหนึ่งในประเทศไทย สิ่งพิมพ์ครอบคลุมเนื้อหาด้านเกษตรกรรมและการพัฒนาชนบท การธนาคาร การเงิน และการลงทุน ธุรกิจ ภาครัฐ ภาคเอกชน ราคาและการค้า เศรษฐศาสตร์ การพัฒนา เศรษฐกิจสิ่งแวดล้อมและการป้องกันมลพิษ การปกครอง ประชาสังคม และการมีส่วนร่วม ความยากจน นโยบายสาธารณะ เป็นต้น ผู้สนใจสามารถสืบค้นรายการบรรณานุกรมตามหัวข้อที่ต้องการจากฐานข้อมูลของสำนักบรรณสารการพัฒนา และขอใช้สิ่งพิมพ์ซึ่งจัดเก็บตั้งแต่ปี พ.ศ.2495 จนถึงปัจจุบัน ฉบับนี้ขอเสนอสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับการต่อต้านการคอร์รัปชัน การลงทุนในประเทศและต่างประเทศ การจัดการสิ่งแวดล้อม และการเจรจาการค้ารอบโดฮา

* บรรณารักษ์งานบริการ สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

** บรรณารักษ์งานวิเคราะห์ สำนักบรรณสารการพัฒนา สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Bhargava, Vinay and Bolongaita, Emil. 2004. **Challenging Corruption in Asia: Case Studies And a Framework for Action.** Washington, D.C.: World Bank. Pp. 270.

เสนอยุทธวิธีต่อต้านการคอร์รัปชันที่มีประสิทธิภาพสำหรับประเทศกำลังพัฒนา โดยยกกรณีศึกษา 4 ประเทศ ซึ่งผู้เขียนได้ศึกษาร่วมกับนักวิชาการท้องถิ่นที่มีชื่อเสียง คือ Jhungsoo Park มหาวิทยาลัยโซล ประเทศสาธารณรัฐเกาหลี อาจารย์นวนน้อย ตรีรัตน์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประเทศไทย Eduardo Gonzalez และ Magdalena Mendoza สถาบันด้านการพัฒนาแห่งฟิลิปปินส์ และ Hamid Awahuddin ผู้มีส่วนร่วมในการปฏิรูปการปกครองประเทศอินโดนีเซีย นอกจากนี้ได้แสดงให้เห็นถึงผลกระทบของการคอร์รัปชันในรูปแบบต่าง ๆ และการต่อต้านคอร์รัปชันอย่างได้ผลผ่านองค์กรประชาสังคมและสื่อมวลชน

เนื้อหาแบ่งออกเป็น 7 บท ดังนี้

บทนำ กล่าวถึงต้นทุนและผลที่ตามมาจากปัญหาคอร์รัปชัน ผลการสำรวจแสดงให้เห็นถึงปัญหาคอร์รัปชันในระดับสากลและระดับชาติ บทบาทของรัฐบาลภาคเอกชน และประชาสังคมที่เกี่ยวข้องกับปัญหาดังกล่าว ข้อมูลล่าสุดเผยออกมาว่า เอเชียล้าหลังกว่าบางประเทศในภูมิภาคอื่นในเรื่องการต่อต้านคอร์รัปชัน

บทที่สอง เสนอกรอบยุทธศาสตร์สำหรับการต่อต้านคอร์รัปชัน เพื่อช่วยให้เข้าใจรูปแบบการปกครองและลักษณะของคอร์รัปชัน และใช้ความรู้ปรับปรุงประสิทธิภาพ นโยบาย และโครงการต่อต้านคอร์รัปชันของชาติ

บทที่สามถึงบทที่หก กรณีศึกษาเรื่องคอร์รัปชันของประเทศฟิลิปปินส์ สาธารณรัฐเกาหลี ไทย และอินโดนีเซีย โดยเฉพาะประเทศไทย อาจารย์นวนน้อย ตรีรัตน์ กล่าวว่า การต่อต้านคอร์รัปชันอยู่ในภาวะลำบากเพราะอำนาจเงินเข้าไปมีบทบาทครอบงำการบริหารประเทศ

บทสุดท้าย เสนอบทเรียนอันเป็นผลจากกรณีศึกษา 4 ประเทศ และสะท้อนให้เห็นประสิทธิภาพของโครงการและนโยบายต่อต้านคอร์รัปชันที่ได้ดำเนินการแล้ว

ผู้เขียน (Vinay Bhargava) ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกิจการระหว่างประเทศของธนาคารโลก ทำหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ผู้วางนโยบายและนำ

โครงการพัฒนาของธนาคารโลกไปทดลองปฏิบัติกับประเทศต่าง ๆ ส่วน Emil Bolongaita ผู้เขียนร่วม เป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการปกครองและคอร์รัปชันในเอเชียเป็นอย่างดี ปัจจุบันเป็นหัวหน้ากลุ่มการบริหารภาครัฐของโครงการช่วยเหลือทางวิชาการ การปกครองและเศรษฐกิจของตัวแทนเพื่อการพัฒนา ระหว่างประเทศของสหรัฐอเมริกาในฟิลิปปินส์

ปัญหาคอร์รัปชันเปรียบเสมือนมะเร็งร้ายที่บ่อนทำลายประเทศชาติ แม้ผู้เชี่ยวชาญจะหาวิธีใด ๆ มาป้องกันและแก้ไข หากประชาชน และผู้ปกครองประเทศไม่มีจิตสำนึกในความรักชาติแล้ว การแก้ไขด้วยวิธีการใดก็ไม่อาจกำจัดคอร์รัปชันให้หมดไปได้

Bigio, Anthony G. and Dahiya, Bharat. 2004. **Urban Environment and Infrastructure: Toward Livable Cities.** Washington, D.C.: World Bank. Pp. 149.

ภายในปี 2020 คาดว่าจำนวนประชากรในเมืองจะมีมากกว่าประชากรในชนบท เมืองจะเติบโตขึ้นทั้งในด้านขนาดและจำนวนผู้อยู่อาศัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเอเชียและแอฟริกา ปัญหาที่ตามมาคือคุณภาพชีวิตของผู้ที่อยู่ในเมือง ความไม่พอเพียงของการบริการขั้นพื้นฐาน เช่น น้ำดื่มที่สะอาด สุขอนามัย และการกำจัดของเสีย มลภาวะในเมืองที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ไม่ว่าจะเป็นมลพิษที่เกิดจากการใช้เชื้อเพลิง การใช้พลังงาน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ และมีผลต่อทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลต่อสุขภาพของประชากรเมืองและต่อเศรษฐกิจของประเทศ

คุณภาพสิ่งแวดล้อมในเมืองจึงเป็นเรื่องที่รัฐบาลควรให้ความสนใจอย่างยิ่ง และรับการสนับสนุนจากหน่วยงานระหว่างประเทศ นอกจากนี้การจัดการสิ่งแวดล้อมเมืองยังเป็นเรื่องของหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาสังคม และภาคเอกชนที่จะต้องแสดงบทบาท และมีส่วนร่วมในการเพิ่มประสิทธิภาพของบริการขั้นพื้นฐานและการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชากรเมือง

หนังสือเล่มนี้เป็นผลการวิจัยเกี่ยวกับการประเมินโครงการของธนาคารโลกในการพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อมเมืองของประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาที่สำคัญคือ

1. ป้องกันและส่งเสริมอนามัยสิ่งแวดล้อมในเขตเมือง
2. ป้องกันการปนเปื้อนของน้ำ ดิน และอากาศจากมลภาวะ
3. ลดผลกระทบของเมืองที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก
4. ป้องกันและลดผลกระทบของเมืองที่มีต่อภัยพิบัติธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

หนังสือแสดงให้เห็นถึงการลงทุนของธนาคารโลกกว่าพันล้านเหรียญสหรัฐในโครงการช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตในเมืองให้ดีขึ้น โดย 3 ใน 4 ของโครงการสิ่งแวดล้อมเมืองได้กระจายลงในหน่วยงานที่เกี่ยวกับน้ำและสุขาภิบาล สิ่งแวดล้อมการพัฒนาเมือง พลังงาน และการขนส่ง โดยธนาคารจะเน้นการลงทุนในเรื่องของโครงสร้างพื้นฐานและการบริการสิ่งแวดล้อมขั้นพื้นฐานเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อชาวเมืองที่ยากจน

หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจในเรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมได้เรียนรู้ถึงลักษณะการจัดการการลงทุนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

Doing Business in 2004: Understanding Regulation. 2004.
Washington, D.C.: World Bank and Oxford University Press.
pp. 194.

คู่มือการลงทุนในประเทศต่าง ๆ มากกว่า 130 ประเทศทั่วโลก นักลงทุนจะได้ข้อมูลที่ถูกต้อง รวมทั้งการวิเคราะห์เจาะลึกที่จำเป็นต่อการประเมินสภาพแวดล้อมสำหรับการดำเนินธุรกิจ คู่มือเล่มนี้จะให้คำตอบในประเด็นสำคัญ คือ

1. ประเทศใดที่นักลงทุนต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเริ่มต้นธุรกิจแพงที่สุด
2. ประเทศใดที่มีกฎข้อบังคับว่าด้วยการจ้างงานและการให้ออกจากงานเข้มงวดที่สุด
3. ประเทศใดที่มีกระบวนการยื่นดำเนินธุรกิจยาวนานที่สุด

4. ทำไมกฎข้อบังคับที่เข้มงวดจึงเป็นต้นเหตุของความไม่มีประสิทธิภาพ และคอร์รัปชัน

5. ประเทศใดที่มีการบังคับใช้สัญญาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6. กฎหมายลิขสิทธิ์ส่งเสริมให้เกิดความเจริญรุ่งเรืองได้อย่างไร

7. อะไรคือตัวแบบที่ใช้ได้ดีที่สุด และทำไม

คู่มือครอบคลุมลักษณะของวัฏจักรธุรกิจ ตั้งแต่เริ่มต้นธุรกิจจนถึงล้มละลาย ความเด่นของหนังสืออยู่ที่การรวบรวมการอ้างอิงแต่ละบทมาไว้รวมกัน ผู้สนใจสามารถศึกษาข้อมูลงานวิจัยซึ่งผู้เชี่ยวชาญของธนาคารโลกได้ศึกษาค้นคว้าไว้ ถัดไปเป็นตัวชี้วัดการดำเนินธุรกิจในประเด็นต่าง ๆ เปรียบเทียบแต่ละประเทศ ตอนท้ายเป็นตารางข้อมูลของประเทศต่าง ๆ นับว่าคู่มือเล่มนี้เป็นแหล่งข้อมูลที่กว้างขวางและครอบคลุม เหมาะสำหรับนักลงทุน ที่ปรึกษาเศรษฐกิจ นักธุรกิจและผู้วางนโยบาย ควรศึกษาก่อนไปลงทุนในต่างประเทศ

Global Economic Prospects 2004: Realizing the Development Promise of the Doha Agenda. 2004. Washington, D.C.: World Bank. Pp. 299.

องค์การการค้าโลกเริ่มให้มีการเจรจาการค้าตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2544 ณ เมืองโดฮา ประเทศกาตาร์ โดยมุ่งประเด็นเรื่องการพัฒนา รัฐมนตรีการค้าจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้เข้าร่วมประชุมเพื่อหาวิธีลดอุปสรรคทางการค้า ซึ่งเป็นอันตรายต่อการพัฒนาและความยากจน

หนังสือให้รายละเอียดการประชุมประจำปี ครั้งที่ 14 ว่าด้วยการคาดการณ์เศรษฐกิจโลก สรุปสาระสำคัญดังนี้

1. สํารวจเศรษฐกิจโลกทั้งระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว รวมทั้งราคาสินค้าโภคภัณฑ์ การไหลของเงินทุน เป็นต้น
2. ทบทวนแนวโน้มการส่งออกของประเทศกำลังพัฒนา อุปสรรคทางการค้าซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายเปรียบต่อกัน และนโยบายลดการปกป้องและความไม่เสมอภาคของระบบการค้าโลก

3. ตรวจสอบการค้าสินค้าเกษตรกรรมซึ่งเป็นภาคที่มีความสำคัญ และเป็นประเด็นถกเถียงทางการเมืองมากที่สุด รวมทั้งบทเรียนอันเกิดจากประสบการณ์การพัฒนา การเปลี่ยนแปลงระบบการให้เงินสนับสนุน และการปกป้องการค้า
  4. สสำรวจการเคลื่อนไหวของแรงงาน อันเป็นผลจากข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ
  5. กล่าวถึงสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าหลังเกิดเหตุการณ์ 11 กันยายน ในเรื่องความปลอดภัย พร้อมเสนอนโยบายใหม่ซึ่งจะส่งเสริมการค้าให้มั่นคงและขยายตัวมากขึ้น
  6. ทบทวนการปฏิบัติของประเทศกำลังพัฒนาในระบบการค้าโลก และบทบาทของสิทธิพิเศษทางการค้า ข้อยกเว้นจากกฎเกณฑ์ขององค์การการค้าโลก และความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามกฎระเบียบทางการค้า
- ผู้ที่สนใจการเจรจาการค้ารอบโดฮา สามารถศึกษารายละเอียดได้จากหนังสือเล่มนี้

Perspectives on Development: Spring 2004. 2004. Washington, D.C.: World Bank. Pp. 187.

นำเสนอภาพรวมภารกิจและกิจกรรมของธนาคารโลก โดยยกตัวอย่างให้เห็นวิธีการที่ธนาคารโลกให้ความช่วยเหลือกับประเทศและภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก ตลอดจนวิถีทางที่ทำให้ความช่วยเหลือประสบผลสำเร็จ เนื้อหาแบ่งเป็น 4 ส่วน **ส่วนที่ 1** แนะนำหน่วยงานในกลุ่มธนาคารโลก ให้ภาพรวมกิจกรรมผลงานของธนาคารโลกในรอบปี 2003 รวมถึงการปรับปรุง

การพัฒนาต่าง ๆ ให้บังเกิดผล **ส่วนที่ 2** กล่าวถึงกิจกรรมความช่วยเหลือของธนาคารในภูมิภาคต่าง ๆ ได้แก่ แอฟริกา ยุโรปและเอเชียกลาง ลาตินอเมริกา และแคริบเบียน ตะวันออกกลางและแอฟริกาเหนือ เอเชียใต้ เอเชียตะวันออกและแปซิฟิก **ส่วนที่ 3** เป็นบทบาทของธนาคารโลกในการช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การต่อสู้กับความยากจนในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก ปัญหาโรคเอดส์กับการศึกษา และเรื่องของธุรกิจกับกฎกติกาข้อยกเว้นข้อบังคับเพื่อการทำธุรกิจ **ส่วนสุดท้าย** เป็นการนำเสนอตัวชี้วัดเพื่อการพัฒนา และตัวชี้วัดการทำธุรกิจปี 2004 ท้ายสุด

เป็นรายชื่อเว็บไซต์ที่เป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าเพิ่มเติมในกิจกรรมของ
ธนาคารโลก

**World Development Report 2005: A Better Investment Climate for
Everyone.** 2004. Washington, D.C.: World Bank. Pp. 271.

รายงานของธนาคารโลกเล่มนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการสร้างบรรยากาศการ
ลงทุนสำหรับผู้ประกอบการและบริษัทต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการขนาดเล็ก
โรงงานอุตสาหกรรมในท้องถิ่นจนถึงบริษัทข้ามชาติ การพัฒนาบรรยากาศการลงทุนใน
ประเทศกำลังพัฒนาเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดการสร้างงาน สร้างความเจริญเติบโต
และช่วยลดปัญหาความยากจนของประเทศ รัฐบาลประเทศกำลังพัฒนาควรคำนึง
ถึงบทบาทและนโยบายของรัฐในการสร้างบรรยากาศการลงทุนของประเทศ ไม่ว่าจะ
จะเป็นเรื่องการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน เรื่องกฎหมาย การจัดเก็บภาษีอากร การ
แทรกแซงทางการเงิน และเรื่องของการตลาดแรงงาน รายงานชี้ให้เห็นว่าการพัฒนา
บรรยากาศการลงทุนเป็นเรื่องที่รัฐบาลควรให้ความสำคัญเป็นลำดับแรก รายงานนี้
ได้ข้อมูลจากงานวิจัยใหม่ ๆ และจากการสำรวจบริษัทต่าง ๆ เกือบ 30,000 แห่ง
ในประเทศกำลังพัฒนาจำนวน 53 ประเทศ รวมทั้งกรณีศึกษาในประเทศต่าง ๆ
เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับการลงทุน ดังนี้

- อะไรคือกุญแจสำคัญของบรรยากาศการลงทุนที่ดี และมีอิทธิพลอย่างไร
ต่อการเจริญเติบโตและความยากจน
- รัฐบาลสามารถช่วยพัฒนาบรรยากาศการลงทุนได้อย่างไร
- ทำไมความก้าวหน้าในการพัฒนาบรรยากาศการลงทุนจึงเกิดขึ้นยาก
และช้า
- มีบทบาทอะไรบ้างที่ควรเลือกแทรกแซงและจัดการในระดับนานาชาติ
เพื่อการพัฒนาบรรยากาศการลงทุน
- องค์การนานาชาติสามารถช่วยพัฒนาบรรยากาศการลงทุนในสังคมของ
ประเทศกำลังพัฒนาได้อย่างไร

นอกจากเนื้อหาที่เกี่ยวกับการพัฒนาบรรยากาศการลงทุน ซึ่งแบ่ง
รายละเอียดออกเป็น 10 บทแล้ว ในบทสุดท้ายยังได้ผนวกดัชนีชี้วัดซึ่งได้จากการ

สำรวจของธนาคารโลก คือ Investment Climate Indicators และ World Development Indicators 2004 พร้อมข้อมูลทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกกว่า 200 ประเทศ ข้อมูลที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร นักวิชาการ และผู้สนใจในเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจ